

Секція 2. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

УДК 658.153

ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ ТА ОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТЬ, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК, ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

А.І. Сіфурова

Розглянуто та систематизовано наукові підходи до визначення економічної суті, закономірностей та принципів формування й використання оборотного капіталу та оборотних активів підприємства. Досліджено їх взаємозв'язок, виявлено відмінності та специфічні особливості в процесі руху та обороту коштів на послідовних стадіях операційного циклу торговельного підприємства: формування оборотного капіталу, інвестування його в активи, реалізації товарів та відтворення вкладених коштів на розширеній основі. Обґрунтовано роль та місце оборотного капіталу як частини сукупного капіталу, акумульованого з власних, позикових та залучених фінансових ресурсів, які є джерелом інвестування в оборотні активи для забезпечення безперервності функціонування фінансово-господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: оборотний капітал, оборотні активи, операційний цикл, торговельне підприємство.

ОБОРОТНЫЙ КАПИТАЛ И ОБОРОТНЫЕ АКТИВЫ ПРЕДПРИЯТИЯ: СУЩНОСТЬ, ВЗАИМОСВЯЗЬ, ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ И ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

А.И. Сифурова

Рассмотрены и систематизированы научные подходы к определению экономической сущности, закономерностей и принципов формирования и использования оборотного капитала и оборотных активов предприятия. Исследована их взаимосвязь, выявлены отличия и специфические особенности в процессе движения и оборота средств на последовательных стадиях операционного цикла торгового предприятия: формирования оборотного капитала, инвестирования его в активы, реализации товаров и воспроизводства вложенных средств на расширенной основе. Обоснована роль и место оборотного капитала как части совокупного капитала, аккумулированного из собственных, заемных и вовлеченных финансовых

ресурсов, которые являются источником инвестирования в оборотные активы для обеспечения непрерывности функционирования финансово-хозяйственной деятельности предприятия.

Ключевые слова: оборотный капитал, оборотные активы, операционный цикл, торговое предприятие.

WORKING CAPITAL AND CURRENT ASSETS OF AN ENTERPRISE: ESSENCE, RELATION, PECULIARITIES OF FORMATION AND USE

A. Sifurova

Scientific approaches to defining the economic essence, objective laws and principles of formation and use of working capital and current assets of an enterprise are considered and systematized in the article.

It is found out that a lot of foreign and national scientists-economists equate the concept of working capital with the concept of current assets. It is substantiated that the given definitions should be distinguished by their essence, functions, classification of constituent elements because they have their intrinsic characteristics and distinctive features in the process of formation and use in the financial and economic activity of business entities.

The role and place of working capital as a part of aggregate capital accumulated from own, borrowed and raised financial resources, which are the source of investment in current assets to ensure the continuity of the financial and economic activity functioning of an enterprise is substantiated. It is determined that working capital is of prime importance, because it is the source of the formation of current assets of an enterprise, mainly due to current liabilities and part of equity capital. The model of the relationship of working capital and current assets of a trading enterprise is developed, with the help of which the movement of funds is presented at the successive stages of the operation cycle of a trading enterprise: working capital formation, its investment in current assets, in particular, in commodity stocks, sales of goods to customers and the reproduction of the invested capital in the form of sales revenue on an expanded basis with value added. It was found out that the operation cycle of a trading enterprise represents the full turnover of the total amount of working capital in the process of movement of which a successive change in the forms and objects of the invested funds' use occurs at separate stages.

It is proved that the concept of current assets and working capital of an enterprise should be distinguished and considered in a dialectical relationship because they have both general and distinctive features: they have common financial sources of formation, are constantly moving and reproduced, are transferred from one form to another during economic and operation cycle, differ by their economic purpose and the role at different stages of the funds movement in the process of expanded reproduction at the microeconomic level.

Keywords: working capital, current assets, operation cycle, a trade enterprise.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасні складні умови підприємництва в Україні спонукають теоретиків і практиків до пошуку й реалізації нових, більш ефективних шляхів подолання кризи, спричиненої як зовнішніми, так і внутрішніми чинниками. Переважна більшість вітчизняних підприємств відчуває гостру нестачу власних коштів для формування оборотного капіталу, який є джерелом фінансування оборотних активів, що суттєво впливає на рівень фінансової стійкості й ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств.

У зв'язку з вищезазначеним, актуальним залишається дослідження суті та взаємозв'язку оборотного капіталу та оборотних активів підприємств, вивчення закономірностей та принципів управління процесами формування, розміщення, використання оборотного капіталу та профінансованих за його рахунок активів господарюючих суб'єктів. Ураховуючи важливу роль оборотних коштів як наймобільнішої частини фінансових ресурсів, за рахунок яких авансуються різні елементи оборотних активів підприємств, особливої уваги потребує обґрунтування методичних підходів до аналізу ефективності використання оборотного капіталу як фінансового джерела різних складових оборотних активів, оптимізації структури їх фінансування, оцінювання швидкості обороту та віддачі вкладених коштів на кожному етапі фінансово-господарського циклу, від чого в результаті залежать показники ліквідності, рентабельності, рівня фінансової стійкості та забезпечення фінансової безпеки підприємницьких структур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток теорії управління оборотним капіталом та активами підприємств, у тому числі торговельних, зробили відомі зарубіжні та вітчизняні вчені-економісти, а саме М.І. Баканов, І.О. Бланк, Ю. Брігхем, Дж. К. Ван Хорн, Н.О. Власова, В.В. Ковальов, Б. Коллас, Л.А. Лахтіонова, Л.О. Лігоненко, А.А. Мазаракі, Т. Манесс, Л.О. Омелянович, А.М. Поддєрьогін, С.Ф. Покропивний, Є.С. Стоянова, О.О. Терещенко, Л. Фрейзер, С. Хелферт та ін.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, залишаються актуальними питання, що пов'язані з дослідженням суті, функцій, принципів, механізмів формування та використання оборотного капіталу та оборотних активів суб'єктів господарювання, аналізу взаємозв'язку джерел фінансування та напрямів їх інвестування, виявлення особливостей їх функціонування у фінансово-господарській діяльності підприємств за основними видами економічної діяльності.

Метою статті є дослідження та систематизація наукових підходів до визначення сутності оборотного капіталу та оборотних активів підприємства, виявлення їх взаємозв'язку, відмінностей та особливостей у процесі формування та використання у фінансово-господарській діяльності підприємств торгівлі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підприємства різних форм власності в процесі створення та реалізації продукції використовують поєднання необоротних та оборотних активів, які, у свою чергу, формуються завдяки вкладенню в них власного та позикового капіталу, довгострокових та короткострокових коштів. Для виконання поточних завдань і досягнення корпоративних цілей суб'єкти підприємництва використовують оборотні активи та оборотний капітал. Оборотні активи, на відміну від необоротних, використовуються в одному виробничому циклі і їхня вартість повністю переноситься на вартість виготовленої та реалізованої продукції. Оборотний капітал – це кошти, авансовані в оборотні активи для забезпечення безперервності функціонування фінансово-господарської діяльності підприємства.

І.О. Бланк у своїх наукових працях розглядає оборотний капітал як частину капіталу, інвестовану підприємством в його оборотні активи. На думку автора, оборотні активи – це сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговують поточну виробничо-комерційну (операційну) діяльність та повністю споживаються протягом одного виробничо-комерційного циклу [6, с. 103, 214].

Суть, особливості та взаємозв'язок оборотного капіталу та оборотних активів дослідив А.М. Поддєрьогін, який визначив оборотний капітал (оборотні кошти) як кошти авансовані в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку. До виробничих фондів автор відносить виробничі запаси та матеріали, незавершене виробництво, а до фондів обігу – готову продукцію, грошові кошти, дебіторську заборгованість [8, с. 189].

Автором виділено характерні відмінні ознаки оборотних активів: оборотні активи мають бути заздалегідь вкладені (авансовані) до отримання виручки від реалізації продукції; оборотні активи як ліквідні ресурси постійно повинні поновлюватися в господарському обігу; абсолютна потреба в оборотних активах залежить передусім від обсягу господарської діяльності, умов постачання та збуту. Недостатність їх або неефективне використання негативно впливає на фінансовий стан підприємства [7, с. 179].

На думку Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєвої, Н.А. Гринюк, оборотні активи – це сукупність економічних ресурсів підприємства, що знаходяться в постійному кругообігу, змінюють свою матеріальну форму впродовж одного операційного циклу (одного року) та в повному обсязі переносять свою вартість на виготовлену продукцію. При цьому частина оборотних активів у речовій формі входить у створений продукт і набирає товарної форми, у якій її буде використано споживачем. Інша частина також повністю споживається в процесі виробництва, але, втрачаючи свою споживну вартість, у речовій формі в продукт праці не входить (паливо) [10, с. 147].

Г.І. Башнянин, П.Ю. Лазур, В.С. Медведев розглядають сутність оборотного капіталу з позиції політичної економії [15]. Вони розуміють її як частину продуктивного капіталу, яка впродовж одного періоду виробництва втрачає свою стару споживну вартість, повністю переноситься на вартість товару, що виробляється, і знову повертається до свого власника в грошовій формі після реалізації товару. Автори відзначають, що поділ капіталу на основний і оборотний властивий лише для продуктивного капіталу. Грошовий і товарний капітал, які функціонують у сфері обігу, такого поділу не мають. В основі поділу капіталу на основний і оборотний лежить спосіб участі різних частин продуктивного капіталу в процесі перенесення вартості.

Із позиції фінансового менеджменту оборотний капітал підприємства – це сукупність майнових цінностей підприємства, які обслуговують господарський процес і повністю використовуються протягом одного виробничого циклу. Оборотний капітал характеризує ту частину, що інвестована в усі види його оборотних активів.

Багато зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів поняття оборотного капіталу ототожнюють з поняттям оборотних активів. На нашу думку, ці дефініції відрізняються суттю, функціями, класифікацією складових елементів, мають притаманні особливості формування та функціонування тощо, отже їх потрібно виокремлювати та розглядати з урахуванням властивих відмінностей і специфічних ознак (табл.).

Із позиції бухгалтерського обліку оборотний капітал є пасивом підприємства. Пасиви, до яких належать власний і позиковий капітал – це джерела утворення необоротних та оборотних активів. До власних коштів відноситься зареєстрований, додатковий, резервний капітал, нерозподілений прибуток підприємства. Залучені кошти поділяються на довгострокові та поточні зобов'язання, у тому числі банківські кредити, і забезпечення.

**Наукові підходи до визначення понять «оборотні активи»
та «оборотний капітал» підприємства (розроблено автором)**

Автор, джерело	Оборотні активи	Оборотний капітал
1	2	3
А. Сміт [2]	Капітал, що може давати дохід своєму власнику внаслідок використання його в обороті: 1) гроші, що знаходяться в обігу; 2) істивні припаси, що призначені для продажу з вигодою; 3) матеріали для помешкань, одяг, домашні тварини, прикраси; 4) закінчені і придатні для вжитку виробу, що знаходяться на складах і магазинах купців	
Дж. С. Міль [3], К. Маркс [4]	Оборотний капітал у вигляді робочої сили і засобів виробництва авансується тільки на той час, протягом якого виготовляється продукт. Оборотною складовою капіталу повинна постійно замінюватися та відновлюватися завдяки зворотному оберненню із грошової форми в елементи виробництва	
А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев [5]	Оборотні кошти – це частина капіталу підприємства, укладеного в його поточні активи, які втрачають свою натуральну форму та цілком включаються у вартість виготовленої продукції (виконаних робіт, зроблених послуг)	
І.О. Бланк [6, с. 103, 214]	Сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговують поточну виробничо-комерційну (операційну) діяльність та повністю споживаються протягом одного виробничо-комерційного циклу	Частина загального капіталу підприємства, що інвестована в його оборотні активи
А.М. Поддєрьогін [7, с. 179], [8, с. 189]	Частина авансованого капіталу підприємств, для якої характерні такі відмінні ознаки: 1) мають бути заздалегідь вкладені (авансовані) до отримання виручки від реалізації продукції; 2) як ліквідні ресурси постійно повинні поновлюватися в господарському обігу; 3) абсолютна потреба в оборотних активах залежить від обсягу господарської діяльності, умов постачання та збуту.	Кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку

Продовження табл.

1	2	3
<p>А.А. Мазаракі, Н.М. Ушакова [9, с. 524, 681]</p> <p>Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк [10, с. 147, 196]</p>	<p>Сукупність матеріальних та грошових цінностей (економічних ресурсів) підприємства, що знаходяться в постійному кругообігу, змінюють свою матеріальну форму впродовж одного операційного циклу та в повному обсязі переносять свою вартість на виготовлену продукцію та товари, що реалізує підприємство</p>	<p>Власні та позикові фінансові ресурси, що авансовані в обігові кошти підприємства</p> <p>Частина фінансових ресурсів, що формує сукупність оборотних активів підприємства</p>
<p>М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Пригуляк [11, с. 89, 132],</p>	<p>Економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей зі строком використання менше ніж 1 рік, які використовуються в господарській діяльності з метою отримання прибутку, безпосередньо беруть участь у створенні нової вартості</p>	<p>Сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговує господарський процес і повністю використовується протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу</p>
<p>Л.А. Лахтіонова [12, с. 201]</p>	<p>Мобільні активи – це поточні активи або оборотний капітал, який може знаходитися у сфері виробництва та у сфері обігу та функціонувати в грошовій і матеріальній формах</p>	
<p>Г.Г. Кірейцев, Н.Г. Виговська, Л.Д. Буряк [13], [14]</p>	<p>Оборотний капітал (оборотні активи) – це сукупність коштів, авансованих в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва та реалізації продукції</p>	
<p>Г.І. Башнянин, П.Ю. Лазур, В.С. Медведєв [15]</p>	<p>Оборотний капітал – це частина продуктивного капіталу, яка впродовж одного періоду виробництва втрачає свою стару споживну вартість, а її вартість повністю переноситься у вартість товару, що виробляється, і повністю повертаються до свого власника у грошовій формі після реалізації товару</p>	
<p>Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013, № 73 [1]</p>	<p>Оборотні активи – гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу</p>	

Джерелом утворення оборотних активів є, як правило, поточні зобов'язання та частка власних коштів підприємства.

Оборотні активи перебувають у постійному русі, який супроводжується зміною їхніх видів та вартості. Підприємство за рахунок запасів грошових коштів закуповує сировину, виробляє продукцію, реалізує її (частково або повністю в кредит), у результаті виникає дебіторська заборгованість, яка через певний проміжок часу погашається та перетворюється в грошові кошти.

У сучасних економічних умовах, що склалися в Україні, підприємства різних форм власності намагаються фінансувати свої активи (господарські засоби) переважно за рахунок власного капіталу та використовувати позикові кошти протягом одного операційного циклу (року) та в невеликій кількості

Таким чином, поняття оборотних активів і оборотного капіталу мають деякі спільні риси, але й відрізняються за своєю економічною суттю. Оборотний капітал має первісне значення, тому що він є джерелом утворення оборотних активів підприємства, переважно за рахунок поточних зобов'язань і частини власного капіталу, що вкладена у фінансування оборотних активів. Функціонування підприємства можливе лише за наявності певного капіталу, що буде вкладений в активи, які забезпечать роботу суб'єкта господарювання.

Отже, оборотний капітал – це сукупність фінансових ресурсів підприємства, вкладених в оборотні активи, які обслуговують господарський процес і забезпечують його безперервність на усіх етапах; вони знаходяться в постійному русі, тому їх вартість повністю переноситься на виготовлену та реалізовану продукцію протягом одного операційного циклу або року. Усі складові елементи оборотних активів та джерел їх фінансування потребують постійного аналізу та оцінювання ефективності їх використання у фінансово-господарській діяльності суб'єктів підприємництва.

Діяльність підприємства – це певний процес або цикл, що може бути виражений через кругооборот капіталу й активів. Модель взаємозв'язку оборотного капіталу та оборотних активів торговельного підприємства наведена на рис.

Як бачимо з представленої моделі, операційний цикл торговельного підприємства – це повний оборот усієї суми оборотного капіталу, у процесі руху якого на окремих етапах відбувається послідовна зміна форм та об'єктів використання коштів. Рух оборотного капіталу в процесі операційного циклу підприємства торгівлі відбувається протягом чотирьох основних стадій: 1) формування, 2) інвестування, 3) реалізація, 4) відтворення.

Рис. Модель взаємозв'язку оборотного капіталу й оборотних активів торговельного підприємства (розроблено автором)

На першій стадії відбувається формування необхідної суми оборотного капіталу за рахунок власних та позикових джерел. На другій стадії акумульовані оборотні кошти інвестуються в купівлю у виробників та інших постачальників товарів та інших необхідних матеріальних цінностей, тобто в елементи оборотних активів. На третій стадії відбувається процес реалізації товарів покупцям (споживачам) згідно з обраною спеціалізацією та маркетинговою стратегією торговельного підприємства. На четвертій, заключній, стадії операційно-торговельного циклу, кошти, отримані в результаті реалізації товарів, повертаються (відтворюються), як правило, на розширеній основі з доданою вартістю. Це, в свою чергу, є фінансовим піддрунтям капіталізації прибутку, що є джерелом збільшення суми власного капіталу підприємства, а також дозволяє повертати банківські позики та відсотки за ними та погашати інші фінансові зобов'язання, наприклад кредиторську заборгованість.

Висновки. Таким чином, фінансово-господарський процес підприємств різних видів економічної діяльності відбувається у вигляді безперервного операційного циклу, який супроводжується рухом, зміною форм та функціонуванням оборотного капіталу, за рахунок якого забезпечується фінансування, використання та відновлення оборотних активів у необхідних обсягах та за оптимальною структурою складових частин.

Оборотний капітал – це частина сукупного капіталу у вигляді коштів, сформованих із власних, позикових та залучених фінансових джерел, що інвестуються у високоліквідні активи, складові елементи яких обертаються (реалізуються) протягом короткострокових індивідуальних господарсько-часових циклів та відтворюються в грошовій формі з метою капіталізації прибутку, повернення заборгованості та виконання інших видів фінансових зобов'язань. Власний капітал (прибуток) та позиковий капітал (заборгованість) формують оборотний капітал підприємства, що є джерелом інвестування в оборотні активи, які необхідні для забезпечення фінансово-господарської діяльності.

Оборотні активи беруть безпосередню участь у процесі операційного циклу функціонування підприємства та формують нові показники прибутку, короткострокової заборгованості суб'єктів підприємництва перед банками та постачальниками. Оборотні активи – це сукупність товарно-матеріальних цінностей підприємства, яка формується за рахунок оборотного капіталу, постійно поновлюється, обслуговує господарський процес і забезпечує його безперервність.

Отже, такі дефініції, як оборотні активи й оборотний капітал підприємства, потрібно розмежовувати та розглядати в діалектичному взаємозв'язку, тому що вони мають як спільні, так і відмінні риси: мають спільні фінансові джерела утворення, постійно рухаються та відновлюються, переходять із однієї форми в іншу протягом господарсько-операційного циклу, відрізняються за своїм економічним призначенням і роллю на різних етапах функціонування та руху активів і капіталу в процесі розширеного відтворення на мікроекономічному рівні.

Список джерел інформації / References

1. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 від 07.02.2013, № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ligazakon.net/document/view/Re22868?an=7/>

National position (standard) of book keeping 1 «The General requirements to the financial reporting» [*Natsionalne polozhennya (standart) buhgalterskogo obliku 1 «Zagalni vimogi do finansovoyi zvitnosti»*], from 07.02.2013, № 73, available at: <https://ligazakon.net/document/view/Re22868?an=7/>

2. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов (книги I–III) / А. Смит; пер. з англ. Е. М. Майбурда. – М. : Наука, 1993. – 572 с.

Smith, A. (1993), *Issledovanie about the nature and the reasons of riches of the people [Issledovanie o prirode i prichinah bogatstva narodov]*, (book I-III), Science, Moscow, 572 p.

3. Миль Дж. С. Основы политической экономии с некоторыми приложениями к социальной философии / Дж. С. Миль. – М. : Эксмо, 2007. – 1040 с.

Миль, J.S. (2007), *Osnovy of political economy with some applications to social philosophy [Osnovy politicheskoy ekonomii s nekotoryimi prilozheniyami k sotsialnoy filosofii]*, Eksmo, Moscow, 1040 p.

4. Маркс, К. Собрание сочинений / К. Маркс, Ф. Энгельс. 2-е изд. – Libelli.ru [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://libelli.ru/marxism/me_ss2.htm

Marx, K., Engels, F. *Collected works. The ed. 2 [Sobranie sochineniy. Izd. 2]*, available at: http://libelli.ru/marxism/me_ss2.htm

5. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций / А. Д. Шеремет, Е. В. Негашев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2008. – 208 с.

Sheremet, A.D., Negashev, E.V. (2008), *Technique of the financial analysis of activity of the commercial organizations [Metodika finansovogo analiza deyatelnosti kommercheskih organizatsiy]*, INFRA-M, Moscow, 208 p.

6. Бланк И. А. Финансовый менеджмент / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Эльга, Ника-Центр, 2007. – 528 с.

Blank, I.A. (2007), *In financial management [Finansoviy menedzhment]*, Nika-Tsentr, El'ga, Kyiv, 528 p.

7. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. – 535 с.
Podderiyogin, A.M. (2005), *In financial management [Finansoviy menedzhment]*, KNEU, Kyiv, 535 p.
8. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2004. – 546 с.
Podderiyogin, A.M. (2004), *Finance of the enterprises [Finansi pidpriemstv]*, KNEU, Kyiv, 546 p.
9. Економіка торговельного підприємства : підручник для вузів / Мазаракі А. А. та ін. ; під ред. проф. Н. М. Ушакової. – К. : Хрещатик, 1999. – 800 с.
Mazaraki, A.A. (1999), *Economy of trade enterprise [Ekonomika torhovel'noho pidpryyemstva]*, Khreshchatyk, Kyiv, 800 p.
10. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємства : підручник / Л. О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк. – К. : КНТЕУ, 2006. – 491 с.
Ligonenko, L.O., Guljaeva, N.G., Grinjuk, N.A. (2006), *Finance of the enterprise [Finansi pidpriemstva]*, KNTEU, Kyiv, 491 p.
11. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Пругуляк ; за заг. ред. М. Д. Білик. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.
Bilyk, M.D. (2005), *The financial analysis [Finansoviy analiz]*, KNEU, Kyiv, 592 p.
12. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія / Л. А. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.
Lahtionova, L.A. (2001), *Finansovuj the analysis of subjects of managing [Finansoviy analiz sub'ektiv gospodaryuvannya]*, KNEU, Kyiv, 387 p.
13. Кірейцев Г. Г. Фінанси підприємств : навчальний посібник / Г. Г. Кірейцев, Н. Г. Виговська. – Житомир: ЖІТІ, 2002. – 272 с.
Kirejtsev, G.G., Vigovska, N.G. (2002), *Finance of the enterprises [Finansi pidpriemstv]*, ZhITI, Zhitomir, 272 p.
14. Буряк Л. Д. Фінанси підприємств : навч. посіб. / Л. Д. Буряк, С. В. Вакуленко, А. П. Куліш. – К. : КНЕУ, 2003. – 165 с.
Buryak, L.D. (2003), *Finance of the enterprises [Finansi pidpriemstv]*, KNEU, Kyiv, 165 p.
15. Башнянин Г. І. Загальна економічна теорія. Спеціальна економічна теорія / Г. І. Башнянин, П. Ю. Лазур, В. С. Медведєв. – Ч. 1; Ч. 2 – К. : Ніка-Центр ; Ельга, 2002. – 527 с.
Bashnyanin, G.I., Lazur, P.Y., Medvedev, V.S. (2002), *The general economic theory; The Special economic theory [Zagalna ekonomichna teoriya; Spetsialna ekonomichna teoriya]*, Nika-Tsentr, El'ga, Kyiv, 527 p.

Сіфурова Альона Ігорівна, асп., кафедра фінансів, аналізу та страхування, обліково-фінансовий факультет, Харківський державний університет харчування та торгівлі. Адреса: вул. Клочківська, 333, м. Харків, Україна, 61051. Тел.: 349-45-07, 0937837850; e-mail: alyonasif@i.ua.

Сифурова Алёна Игоревна, асп., кафедра финансов, анализа и страхования, учетно-финансовый факультет, Харьковский государственный университет питания и торговли. Адрес: ул. Клочковская, 333, г. Харьков, Украина, 61051. Тел.: 349-45-07, 0937837850; e-mail: alyonasif@i.ua.

Sifurova Alyona, Postgraduate Student of the Department of Finance, Analysis and Insurance, Registration-Financial Faculty, Kharkiv State University of Food Technology and Trade. Address: Klochkivska str., 333, Kharkiv, Ukraine, 61051. Tel.: 349-45-07, 0937837850; e-mail: alyonasif@i.ua.

Рекомендовано до публікації канд. екон. наук, проф. О.В. Кот, д-ром екон. наук, проф. А.С. Крутовою.

Отримано 30.09.2017. ХДУХТ, Харків.

DOI: 10.5281/zenodo.1109293

УДК 330.322

КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О.М. Єгорова

Подані аналіз дослідницьких наукових думок щодо класифікаційних ознак інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства, систематизація їх за певними ознаками. Запропоновано додаткові класифікаційні критерії, наведено властивості інвестицій у контексті євроінтеграційної спрямованості держави: збільшення доходу суб'єкта інвестиційної діяльності та власника, об'єкта інвестування; трансформація в різні види активів – економічні, екологічні, соціальні, інтелектуальні, інноваційні; ресурсне формування за рахунок різних фінансових джерел; місія вкладення в об'єкт інвестиційної діяльності; взаємозалежність інвестицій і доходу, соціальних та екологічних позитивних ефектів; ризик вкладання в об'єкт інвестування; економічне зростання, євроінтеграційний розвиток підприємництва за умови фінансової безпеки.

Ключові слова: *інвестиції, класифікаційні ознаки, інвестиційна діяльність, об'єкт і суб'єкт інвестиційної діяльності.*